

Van: Jong, Mark de <mark.de.jong@zlto.nl>

Verzonden: maandag 2 december 2019 12:12

Aan: STATENGRIFIE <STATENGRIFIE@brabant.nl>

Onderwerp: HW Open brief Brabantse agribusiness & ZLTO

Zeer geachte mijnheer/mevrouw de Stategriffier van de provincie Noord-Brabant,

Mede namens de Brabantse agribusiness verzoek ik u bijgevoegde hartenkreet door te sturen naar:

- **Alle Brabantse Statenfracties**
- **Alle leden van het college van Gedeputeerde Staten provincie Noord-Brabant**

Deze hartenkreet vanuit de Brabantse agribusiness vraagt aandacht voor de economisch-maatschappelijke effecten van het huidige Brabantse veehouderijbeleid. Op vrijdag 13 december a.s. wordt er gedebatteerd ter Statenvergadering over de landelijke en provinciale stikstofmaatregelen en in het directe verlengde daarvan het traject (incl. deadlines) binnen het Brabantse veehouderijbeleid. Deze open brief biedt de Brabantse politiek een rationale achter hun beleidskeuzes om daarmee hun voordeel te doen in voormelde Statenvergadering.

Ik stuur de open brief eerst na u en individuele Brabantse statenleden. Vanaf 16.00u vanmiddag versturen wij deze open brief ook aan media.

Graag ontvang ik een ontvangstbevestiging per mail.

Met vriendelijke groet,

M.J.A.M. (Mark) de Jong
Specialist Public Affairs | Communicatie | Afdeling Marketing & Communicatie

M +31 6 21 51 74 82 | www.zlto.nl/e-maildisclaimer
ZLTO Onderwijsboulevard 225, 5223 DE 's-Hertogenbosch | Postbus 100, 5201 AC 's-Hertogenbosch

Retour: 5201AC100

Leden Provinciale Staten Noord Brabant

Datum
2 december 2019
Onderwerp
Hartenkreet

Contact
Mark.de.jong@zlto.nl

Kenmerk
19mvdooor336Int

Denk goed na voordat u de Brabantse boeren de nek omdraait!

Hartenkreet van Brabantse bedrijven in de agribusiness

Geachte leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Terwijl de sporen van tractoren nog zichtbaar zijn in de gazons rond het Provinciehuis, staat de volgende mijlpaal in de stikstofdiscussie alweer op uw agenda. De veehouderij verandert in rap tempo. Daar is iedereen in Nederland het over eens. In de eerste plaats de boeren zelf. Veranderen zit in de boerenaard, ondernemers investeren continu in hun bedrijven en verduurzaming speelt daarbij een steeds grotere rol.

Echter op basis van het in 2017 vastgestelde beleid moeten nu 4 op de 5 Brabantse boeren hun stallen al vóór 2022 aanpassen. **Dit betekent dat duizenden boerenbedrijven nu versneld moeten investeren.** Investerings die niet in de markt terugverdiend kunnen worden, die bovendien voor een ongelijk speelveld zorgen ten opzichte van boeren in andere provincies en het buitenland. De Brabantse boer wordt op achterstand gezet. **Met rampzalige gevolgen voor ruim 500 Brabantse boerenbedrijven, hun gezinnen en hun personeel** (Connecting Agri & Food, 2017). **Ook blijkt dat uitvoering van het voorgenomen Brabantse veehouderijbeleid zal zorgen voor een schadepost van ruim 1 miljard euro voor de agribusiness.**

1.000.000.000 euro! Wie betaalt die rekening? Op dit moment worden de financiële en sociale gevolgen van de stikstofcrisis door de boeren en agribusiness zelf gedragen. **Hoeveel bedrijven moeten er omvallen en hoeveel banen moeten er verloren gaan voordat we beseffen dat dit geld beter in de BV Brabant kan blijven?** Dit terwijl de agrarische sector zich van haar goede kant heeft laten zien als het gaat om dierenwelzijn, emissiereductie en maatschappelijke dienstverlening.

Op vrijdag 13 december a.s. vergadert u, de Brabantse politiek, over de stikstofaanpak in onze provincie. **ZLTO vraagt u met klem om uw besluitvorming goed te overdenken en zorg te dragen voor een fatsoenlijk beleid met behoud van toekomstperspectief voor de landbouwsector die onze provincie groot heeft gemaakt.**

Namens de Brabantse boeren en de agribusiness – samen goed voor zo'n 100.000 banen - vragen we u om de onderstaande punten mee te nemen in uw besluitvorming:

- De Brabantse boeren nemen hun verantwoordelijkheid op het gebied van milieu door de **ammoniakemissie uit stallen te halveren**. We hebben afgesproken om te komen tot een reductie van 50% voor stallen in 2028. Die gaan we op eigen kracht halen. Tenminste als u de veehouderij een toekomst gunt. Uitstel van de

Onderwijsboulevard 225
5223 DE 's-Hertogenbosch
Postbus 100
5201 AC 's-Hertogenbosch
KvK 18054307

data voor indienen van een aanvraag en realiseren van een vergunning zijn dan wel van essentieel belang.

- **Toekomstperspectief en ontwikkelruimte** is belangrijk voor ondernemers, voor alle ondernemers. Zeker voor boeren. Zo blijven bedrijfsopvolgers enthousiast en kunnen boeren de investeringen doen waar de toekomst om vraagt, bijvoorbeeld met het oog op klimaat en stikstof. Daarom is het van belang dat u aansluit bij het landelijke beleid, bijvoorbeeld wat betreft de mogelijkheden voor boeren om hun stikstofuitstoot te compenseren (intern en extern salderen). Daar waar de overheid vraagt om aanpassingen van het boerenbedrijf is het zaak dat het past in het investeringsritme van de bedrijven of dat de overheid de kosten draagt. Stallen aanpassen vóór 1 januari 2022 past voor het overgrote deel van de ondernemers niet in het investeringsritme.
- Wij vragen u met klem om te kiezen voor **een gebiedsgerichte, integrale aanpak** van de uitdagingen op het platteland. Samen met boeren en tuinders, waarbij op een fatsoenlijke manier perspectief wordt geboden aan alle gebruikers van het gebied. De stikstofemissie en -depositie op kwetsbare natuur is één van die uitdagingen waar we samen voor staan. Naast stikstof zijn we echter ook bezig met het aanpassen van onze stallen voor meer dierenwelzijn, omschakeling naar kringlooplandbouw en klimaatadaptie. Volgens de Adviescommissie uitvoeringsprogramma ondersteunende maatregelen transitie veehouderij (Scholten et.al.) duurt het 2 tot 4 jaar voordat er voldoende systemen op de markt zijn die de ammoniakemissies bij de bron aanpakken en die goed zijn voor reductie van stikstof en broeikasgassen. Laten we er samen voor zorgen dat bedrijven voor stikstof en klimaat hun stallen maar één keer aan hoeven te passen.
- Op deze manier kan de agrarische sector haar **maatschappelijke bijdrage** blijven leveren en uitbouwen.

Emissie halveren

Als de huidige beleidslijn wordt voortgezet, is de toekomst van het Brabantse platteland en haar bloeiende economie onzeker. Meer dan 500 boerenbedrijven, hun gezinnen en hun personeel zullen moeten stoppen. Deze failliete bedrijven blijven ook nog eens met een restschuld achter. Duizenden boerenbedrijven moeten tussen 100.000 en 500.000 euro extra investeren in milieueisen. Dit zal volgens berekeningen van de agribusiness zorgen voor een schadepost van ruim 1 miljard euro. Een dergelijke extra investering kan nooit en te nimmer uit de markt terugverdiend worden. Bovendien verliezen de bedrijven elke financiële ruimte voor andere investeringen op het gebied van klimaat, dierenwelzijn en/of kringlooplandbouw. Om deze redenen vragen we u om de gezamenlijk gemaakte afspraken voor 2028 te handhaven.

Toekomstperspectief

Meten is weten. Specifiek met betrekking tot stikstof kunnen pas harde noten worden gekraakt als er keiharde feiten op tafel liggen. Voor wat betreft het meten en monitoren van deposities, de daadwerkelijke emissie vanuit stallen en de effectiviteit van maatregelen om emissies te reduceren is nog veel onduidelijk. Recent bleek bijvoorbeeld dat hele economische sectoren, zoals de industrie en de luchtvaart, geen of achterhaalde vergunningen hebben voor emissies. Een situatie die op zijn zachtst gezegd een oneerlijk gevoel achterlaat bij de boeren die wel netjes een vergunning hebben. In stallen wil ZLTO naar real-time monitoring, zodat veehouders hun management op ammoniak kunnen aanpassen. We participeren in diverse onderzoeken hiernaar die nog lopen. Ook in

Datum
2 december 2019
Onderwerp
Hartenkreet

Blad
3 / 4

natuurgebieden kunnen en moeten concentraties en depositie beter en meer gemeten worden. We willen niet afgerekend worden op alleen depositiecijfers met zulke grote onzekerheidsmarges, we werken wel graag mee aan betere technieken en onderzoeken.

Maatschappelijke bijdrage

Onze boeren hebben een oplossing voor vele maatschappelijke problemen. Daar wordt dagelijks hard aan gewerkt door onze leden. CO2-opslag, waterberging, natuurontwikkeling, vlees met het hoogste dierenwelzijn, biodiversiteit (1.350 kilometer akkerranden), hernieuwbare energie (42% van de productie en ruim 60 mestverwerkingslocaties), zorg (zo'n 225 zorgboerderijen). Voor een volledige kringlooplandbouw is zowel een gezonde veehouderij als een rendabele akker- en tuinbouw nodig, deze sectoren kunnen niet bestaan zonder de ander. Actueel is ook het ontwikkelen van 'toekomstbestendige' stallen, dit doen we samen met [FME](#) en [VNO-NCW](#). In dit project werken ontwikkelaars, bouwers, technici en boeren samen aan emissiearme stalsystemen. Een nieuw stalsysteem is echter niet van vandaag op morgen geïntroduceerd en geaccepteerd. We nemen onze verantwoordelijkheid op al deze terreinen. Hopelijk helpt u ons om dit in de toekomst nóg meer en beter te doen.

Samen werken aan een duurzame, circulaire economie

De Brabantse land- en tuinbouw is een onmisbare schakel in een duurzame en circulaire economie. Dit kon u ook al lezen in het manifest 'Brabants mozaïek in ontwikkeling', waarmee een scala aan maatschappelijke partijen u samen met ZLTO vroeg om aandacht voor de agrarische sector. Diverse pogingen om vanuit agribusiness en agrarisch onderwijs in Brabant aan een toekomstagenda te werken, lijken aan dovemansoren gericht. Budget dat eerder was toegezegd voor een nieuwe voedingsbodem onder een florerende Brabantse agribusiness is inmiddels weer met miljoenen teruggeschroefd.

Laten we ons allemaal aan onze afspraken houden en laten we zorgen dat de Brabantse agrarische sector kan blijven innoveren en gezond produceren. Daarbij past het handhaven 50% reductie van stalemissies in 2028. In het verleden heeft de agrosector laten zien zich aan haar woord te houden en maatschappelijke uitdagingen niet uit de weg te gaan.

Daarom nu onze oproep aan u als politici: wees trots op de boer en werk met de boeren samen aan een welvarend Brabant!

Hoogachtend,

Wim Bens MBA
Bestuursvoorzitter ZLTO

Deze hartenkreet wordt onderschreven door de volgende bedrijven. De teller tikt door:

Bettinehoeve BV
Rabobank
ABAB
FrieslandCampina
Vion Food Group
Agrifirm

Datum
2 december 2019
Onderwerp
Hartenkreet

Blad
4 / 4

Van de Graft Accountants B.V.
Countus
Telermat
Vlamings
Schraven cs Belastingadviseurs
VETVICE Dairy Farming Experts
OOvB adviseurs en accountants
Van Uum agrifood coaching
Overwater
Accountantskantoor Gies
Derks Advies
Deal met Dick
Van den Boom Voeders
Dier-N-artsen Oosteind
Inlevercentrale BV
Adriaan van den Heuvel makelaars en adviseurs
Sevenster BV
Loonbedrijf Gebr. van Gelder BV
CLTV Zundert

Geef Brabantse boeren **tijd** en **ruimte**.

Brabantse boeren nemen **verantwoordelijkheid** op gebied van milieu door

Emissiebeperking

Afspraak 2010: **reductie van 50% in 2028.**

- Als boeren de toekomst krijgen wordt dit op **eigen kracht** gehaald.
- Huidige **beleidskeuzes** maken toekomst van Brabantse platteland en bloeiende **economie onzeker.**

Specifiek op **stikstof** kunnen harde noten worden gekraakt als er **keiharde feiten** op tafel liggen.

• **Metten en monitoren**

- van daadwerkelijke emissie vanuit stallen en effectiviteit van maatregelen is nog **veel te veel onduidelijk.**
- ZLTO participeert in onderzoek naar beperken van stalemissies en stelt **resultaten beschikbaar** om tot **zorgvuldige beleidskeuzes** te komen.

Ontwikkelruimte

is belangrijk voor elke ondernemer.
Dus ook voor boeren.

- Zo blijven **bedrijfsopvolgers enthousiast**
- Boeren kunnen de toekomstgerichte **investeringen** doen, bijvoorbeeld op **mest en energie.**
- Boeren **willen** die investeringen doen, mits ze kunnen worden **terugverdiend.**

Boeren hebben een oplossing voor **maatschappelijke problemen.** CO₂-opslag, duurzame energie, waterberging, biodiversiteit, kleinschalige zorg.

- Ook op **natuur en milieu** bieden boeren oplossingen. Dat doen boeren al in **gebiedsprocessen**, zoals N65, Overdiepse Polder en Land van Pauwels.
- Wij vragen met klem te kiezen voor een

gebiedsgerichte aanpak

rond N2000-gebieden met boeren waarbij op een fatsoenlijke manier perspectief wordt geboden aan alle gebruikers van zo'n gebied.

Als de Brabantse boer het licht uit doet

De **schade** van dit desastreuze Brabantse beleid loopt boven **1 miljard euro**.

Wie betaalt die rekening?

Schade Brabants beleid

500+ boerenbedrijven, hun gezinnen en personeel moeten stoppen. Deze failliete bedrijven blijven met **restschuld** en **privéschuld** achter, die wordt afgerekend bij bedrijfsbeëindiging.

Duizenden boerenbedrijven moeten **extra investeren in milieueisen**. Die investeringen liggen **tussen 100.000 en 500.000 euro**. Die extra investering kan nooit en te nimmer uit de markt terugverdiend worden.

Achter failliete boer gaat **agribusiness keten** schuil van **factor 10**. Het **vlindereffect** zal **vele malen groter worden** en verlies zal ook loonwerk, mechanisatie en MKB raken.

Het **milieurendement** is laag en niet te verkopen. Het levert **slechts 4% - 5% aan feitelijke milieuwinst** (feitelijke depositie) op.

Jonge boeren zien **geen brood meer in veehouderijsector**.

Er zijn geen gunstige financieringsvormen (achtergestelde lening, impactlening) beschikbaar voor een brug naar de toekomst.

Hoogst noodzakelijke **vervroegde afschrijvingen** van boeren en hun stalsystemen wordt niet gecompenseerd. Het flankerend beleid is een doekje tegen het bloeden.

Volumeverlies duurzame concepten van vlees-, zuivel- en eieren werkt **contraproductief** t.o.v. wat het Brabantse veehouderijbeleid beoogt.

R&D-investeringen en innovatiekapitaal van Brabantse veehouderij in nieuwe technieken, machines en systemen droogt op. Met extra noodzakelijke milieu-investering is er **geen geld** over om te investeren in innovaties (mestvergisters, elektrische machines).

